



# Innst. 386 S

(2010–2011)

## Innstilling til Stortinget fra justiskomiteen

Prop. 82 LS (2010–2011)

### **Innstilling fra justiskomiteen om vedtak om samtykke til inngåelse av avtale mellom Norge og Romania av 20. september 2010 om overføring av domfelte**

Til Stortinget

#### **Sammendrag**

I proposisjonen foreslår departementet at Stortinget samtykker til inngåelse av avtale mellom Norge og Romania av 20. september 2010 om overføring av domfelte. Avtalen vil medføre forenklede regler og prosedyrer for overføring av domfelte mellom Norge og Romania og kan dermed føre til flere overføringer.

Det foreslås også flere lovendringer i proposisjonen. I denne innstillingen behandles kun spørsmålet om samtykke til inngåelse av avtalen mellom Norge og Romania. Det vises til egen innstilling om lovendringene.

Formålet med den bilaterale avtalen mellom Norge og Romania er å effektivisere arbeidet med soningsoverføringer mellom de to landene, i den hensikt å fremme domfeltes sosiale rehabilitering i sitt eget hjemland.

Etter departementets mening vil avtalen, når den trer i kraft, gjøre arbeidet med soningsoverføringer til Romania enklere og mer effektivt. Særlig vil saksbehandlingstiden kortes ned ved at det ikke lenger stilles krav til endelig utvisningsvedtak for å overføre en rumensk borger til Romania uten domfeltes samtykke. Videre vil det forhold at det settes klare tidsfrister for behandling av en anmodning og for gjennomføringen, føre til kortere saksbehandlingstid. Det er også en forenkling at man ikke lenger stiller krav til dobbel straffbarhet for en rekke forbrytelsestyper.

Avtalen som er fremforhandlet bygger i hovedsak på de samme prinsipper som EUs rammebeslutning om soningsoverføring, noe som kan være positivt ved en fremtidig anmodning om tilslutningsavtale til rammebeslutningen.

Bilaterale avtaler om soningsoverføring gjelder begge veier. Norge vil dermed ha plikt til å ta imot norske borgere og personer bosatt i Norge som er domfelt i Romania. Erfaringer så langt tilsier imidlertid at antallet soningsoverføringer til Romania vil være langt høyere enn overføringer til Norge.

Det er antatt at å sone i sitt eget hjemland er gunstigere for den domfelte med hensyn til rehabilitering og tilbakeføring til samfunnet. I tillegg er de siste års utvikling i kriminalitetsbildet og i grenseoverskridende kriminalitet en viktig motivasjonsfaktor for å soningsoverføre flere. Rask soningsoverføring til hjemlandet kan i større grad forhindre utvikling av nye kriminelle nettverk innenfor fengelsmurene, samt virke preventivt overfor andre som vurderer å komme til Norge for å begå kriminalitet. Samtidig vil flere soningsoverføringer bedre kapasiteten i norske fengsler.

Justisdepartementet mener etter dette at Norge bør inngå avtalen med Romania om overføring av domfelte.

Når det gjelder administrative og økonomiske konsekvenser av avtalen opplyser departementet at økt antall soningsoverføringer bidrar til å frigjøre plasser til varetekt og til domsinnsatte som skal tilbakeføres til det norske samfunnet, og således vil innebære en besparelse.

#### **Komiteens merknader**

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jan Böhler, Sigvald Oppe-

bøen Hansen, Stine Renate Håheim, Thor Lillehovde og Tove-Lise Torve, fra Fremskrittspartiet, Hans Frode Kielland Asmyhr, Morten Ørsal Johansen, Åse Michaelsen og lederen Per Sandberg, fra Høyre, André Oktay Dahl og Anders B. Werp, fra Sosialistisk Venstreparti, Akhtar Chaudhry, og fra Senterpartiet, Jenny Klinge, viser til Prop. 82 LS (2010–2011) om endringer i lov om overføring av domfelte mv. (avtaler om soningsoverføring og prosedyre ved unntak fra spesialitetsprinsippet) og vedtak om samtykke til inngåelse av avtale mellom Norge og Romania av 20. september 2010 om overføring av domfelte. Da proposisjonen både foreslår lovendringer og et forslag om godkjenning av avtale om soningsoverføring av domfelte, fremmer komiteen to innstillinger. I denne innstillingen fremmer komiteen innstilling overfor Stortinget med forslag om samtykke til inngåelse av avtale mellom Norge og Romania av 20. september 2010 om overføring av domfelte.

Komiteen støtter regjeringens arbeid med soningsoverføring av utenlandske straffedømte uten opphold i Norge tilbake til sitt hjemland for å sone sin straff der. Komiteen er glad for at regjeringen har inngått en avtale mellom Norge og Romania om overføring av domfelte, og anbefaler at Stortinget samtykker i inngåelsen av denne avtalen. Komiteen viser til at de senere år har vært en sterk økning i antall innsatte med utenlandsk statsborgerskap i norske fengsel. Rundt 30 prosent av de innsatte er utlendinger, og mange av disse har hverken oppholdstillatelse eller tilknytning til Norge. Komiteen finner grunn til å anta at flere av disse kommer hit til landet kun i den hensikt å begå kriminalitet. Det faktum at disse straffedømte ikke skal tilbakeføres til det norske samfunnet, gjør at komiteen mener det er riktig å tilpasse lovverket, og inngå avtaler om soningsoverføringer med de mest aktuelle landene, slik at de straffedømte soner sin straff i sitt hjemland. Det er etter komiteens mening hensiktsmessig at straffedømte soner sin straff i det landet de skal tilbakeføres til etter endt soning. Komiteen mener det må være en forutsetning for soningsoverføringen at landet hvor den domfelte overføres til, har ratifisert sentrale/relevante menneskerettighetskonvensjoner og at en overføring ikke vil være i strid med disse/slike.

Komiteen viser for øvrig til det økende behovet for fengselsplasser som blant annet er begrunnet i økningen av antall kriminelle utlendinger, og vil tro at overføring av domfelte utlendinger til hjemlandet vil bedre på kapasitetssituasjonen i Norge.

Komiteen er svært opptatt av denne problemstillingen og deler regjeringens målsetting om å over-

føre flest mulig av de domfelte uten opphold tilbake til sitt hjemland. Komiteen mener tiltakene regjeringen allerede har iverksatt og nå foreslår i Prop. 82 LS (2010–2011) er målrettede tiltak som vil medføre at flere domfelte overføres sitt hjemland.

Komiteen viser til at EU har utarbeidet en ny rammebeslutning om soningsoverføring som skal effektivisere og forenkle soningsoverføringer innad i EU-landene. Denne rammebeslutningen vil tre i kraft i medlemslandene 11. desember 2011. Komiteen støtter regjeringens ambisjon om å slutte seg til EUs rammebeslutning. Da denne prosessen antas å ta noe tid, støtter komiteen departementets forslag om å utvide rammene for å inngå bilaterale avtaler med aktuelle land om overføring av domfelte gjennom de foreslåtte lovendringene. Disse lovendringene vil også være et viktig ledd i arbeidet med å få en tilslutning til EUs nye rammebeslutning om soningsoverføringer.

Komiteen er kjent med at regjeringen i tillegg til soningsoverføringsavtalen med Romania, også arbeider med tilsvarende avtaler med både Litauen og Latvia. Komiteen vil berømme dette arbeidet. Med lovendringene foreslått i Prop. 82 LS (2010–2011) vil det ikke være nødvendig å forelegge avtalene med Litauen og Latvia for Stortinget.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre finner det positivt at regjeringen har intensivert arbeidet med avtaler om soningsoverføringer av utenlandske kriminelle. Det er bra at avtalen med Romania nå er klar, og at prosessen med Litauen og Bulgaria har kommet i gang.

Disse medlemmer mener imidlertid at avtalene ikke er nok. Justisministeren medga i spørretimen for en tid tilbake at avtalen ikke vil gjelde for kriminelle utlendinger med kortere dommer enn 1,5 år. Det vil si at alle som dømmes til fengselsstraff som er mindre enn dette, må sone fullt ut i Norge før de utvises herfra.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ser at de fleste utlendinger som dømmes her soner kortere dommer enn nevnt ovenfor. Dette har sammenheng med det milde strafferegimet man har i Norge hvor det utmåles korte straffer for de første forbrytelsene og dersom man blir dømt for mange, vil de siste forbrytelsene bli «gratis». Dette strafferegimet er disse medlemmer imot. Det er derfor viktig å sette inn treffsikre virkemidler også mot utlendinger som idømmes korte straffer. Dette for å sende et tydelig signal om at det ikke lønner seg å komme til Norge for å bedrive kriminalitet.

Etter disse medlemmers oppfatning bør man sette av egne soningsavdelinger til utenlandske kriminelle. De nyeste fengslene med moderne reha-

biliteringsfasiliteter skal forbeholdes nordmenn som skal tilbakeføres til det norske samfunnet. I tillegg til dette kan det settes opp egne brakkerigger innenfor eksisterende murer som benyttes til dem som ikke skal ut i det norske samfunnet igjen. Disse medlemmer mener også man må begynne å kjøpe fengselsplasser for de med kortere dommer i de respektives hjemland. Å drifte en fengselsplass i Norge er dyrt. Man kunne skapt en vinn-vinn-situasjon, da Norge betaler vesentlig mindre for en soningsplass i den kriminelles hjemland enn det koster å drifte en plass her. Det blir billigere for Norge, man får frigjort kapasitet, samt at hjemlandet som i de fleste tilfeller er lavkostland, tjener på dette.

Videre mener disse medlemmer man må fjerne de økonomiske ytelsene kriminelle utlendinger har mulighet til å motta, mens de sitter i fengsel. Både dagpenger, eventuelle andre trygdeytelser slik som kontantstøtte og barnetrygd, må fjernes. Disse ytelsene gjør at forskjellen mellom å leve lovlydig i hjemlandet, og det å sitte i norsk fengsel, blir minimal. Dersom kriminelle utlendinger kan forsørge familien på ytelser fra staten mens de sitter fengslet, er det liten risiko ved overhodet å bli tatt. Dette er ikke preventivt. Mange av utlendingene som sitter i norske fengsler har kommet til Norge kun for å gjøre kriminelle handlinger med vinning som hensikt. Dette er kyniske handlinger, og Norge som nasjon må derfor i mye større grad unngå at velferdssystemet som er bygd opp, ikke blir undergravd av kriminelle utlendinger.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en plan som hindrer økonomiske og sosiale ytelser til utenlandske kriminelle som soner dom i norske fengsler, samt prioritere bygging av enklere fengselsplasser til denne gruppen.»

## **Forslag fra mindretall**

### **Forslag fra Fremskrittspartiet:**

#### *Forslag 1*

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en plan som hindrer økonomiske og sosiale ytelser til utenlandske kriminelle som soner dom i norske fengsler, samt prioritere bygging av enklere fengselsplasser til denne gruppen.

## **Komiteens tilråding**

Komiteen har ellers ingen merknader, viser til proposisjonen og råar Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

Stortinget samtykker i inngåelse av avtale mellom Norge og Romania av 20. september 2010 om overføring av domfelte.

Oslo, i justiskomiteen, den 31. mai 2011

**Per Sandberg**

leder

**Tove-Lise Torve**

ordfører

